

Op 22 februari j.l organiseerde Groen Links Breda een bijeenkomst rondom de vraag of stadslandbouw een mogelijke oplossing is voor problemen die zijn gerezen in het voedselsysteem.

Spreekers waren onderzoeker en initiatiefnemer Paul de Graaf, coauteur van “Visie op Landbouw in de Stedelijke omgeving van Gent 2030”, initiatiefnemer Rotterdams Forest Garden Netwerk, de drijvende kracht achter Voedselbos Vlaardingen en mede-initiatiefnemer en coördinator van Stadslandbouwfestival ERGroeit (www.eetbaarrotterdam.nl/ergroeit) en Hans Moerenhout, één van de trekkers van het Netwerk Stadslandbouw Breda (www.stadslandbouw.net) en werkzaam op de Bredaase Kruidenakker en in de gemeente Tilburg.

De voedselvoorziening van steden maakt lange omwegen voordat het bij de inwoners belandt. Kringlopen worden niet gesloten De ecologische voetafdruk van Nederland als productieland is enorm. Wat kunnen we daaraan aan doen?

Onze aarde is een gesloten levend systeem gevoed door de energie van de zon. Bij ons streven naar een duurzame wereld zouden we idealiter circulair moeten denken. We moeten onze slimheid en die van de natuur aanwenden om voor de toekomst de wereldbevolking te blijven voorzien van voedsel en water. Daarnaast is ons streven dat het buitengebied meer is dan eentonige akkers, immers nu is de diversiteit verloren geraakt. Duurzame agro-ecologische landbouw benadert voedselproductie als deel van een groter systeem en houdt rekening met andere kwaliteiten dan opbrengst per hectare. Stadslandbouw biedt ruimte om deze vorm van landbouw verder te ontwikkelen. En alle bijkomende kwaliteiten dragen bij aan prettige gezonde leefomgeving. Het kan bijdragen aan een stad die meer biedt dan wonen, waarbij we de ruimte optimaal benutten. Daarvoor is wel een planmatige aanpak nodig.

Kijk naar de stad als landschap, werk samen met gebouweigenaren, afvalverwerkers en groenbeheerders maar ook met zorgverleners en natuurlijk met burgers. Gebruik daken en andere onontgonnen ruimte, warmte, water in één systeem - de kennis is er. Het streven is duurzame leefomgeving rond een verbindend thema: veerkrachtig, klimaatneutraal, circulair. Daarvoor is politieke wil nodig die verschillende perspectieven inbouwt voor korte en lange termijn. Momenteel zijn twee centrale doelstellingen haalbaar: het behouden en meer multifunctioneel gebruiken van groen en de mogelijkheid voor “winst” bij gebruikmaking van sociaal ondernemerschap. Voorbeelden: restauranthouders die producten afnemen, of samenwerking met zorgbegeleiders.

Met landbouw verdien je geen droge boterham, laat staan in de stad. Het streven naar zelfvoorzienende initiatieven is mooi maar het kan niet altijd. De diensten van stadslandbouw bieden kansen voor financiering maar soms loopt stadslandbouw voor op hoe de samenleving nu nog functioneert. Daarom is in aanvulling op verdienmodellen structurele basisfinanciering nodig.

Wat hebben de stadsbouwers in Breda nodig? Voorop staat dat mensen enthousiast aan de slag zijn gegaan. Er zijn een tiental stabiele projecten en nog eens een aantal pas gestarte ideeën in Breda en omgeving. De bedragen die daarbij nodig zijn ter ondersteuning zijn niet hoog. Het zou helpen een bedrag vooraf te krijgen (a la wijkraden) en laat verantwoording achteraf plaatsvinden. Er is ondersteuning nodig van een professional voor die vragen die overal het zelfde zijn met betrekking tot regelgeving en procedures: mag ik een put slaan, hoe vraag ik een vergunning aan, hoe ga ik over tot de oprichting van een stichting en draag ik BTW af. De projecten die er zijn variëren van het verbouwen van kruiden, de verwerking van overschotten, tot tuinen gericht op educatie. Het netwerk zorgt voor themagerichte netwerkbijeenkomsten. Raakvlakken met andere sectoren onder de verantwoordelijkheid van de gemeente zijn : zorg, bijvoorbeeld inzet van mensen met een uitkering voor activering, sociale cohesie, gezondheid (geestelijk en fysiek, steeds duidelijker wordt de preventieve kracht van een groene directe

woonomgeving), en educatie. Ook educatie is geen winstmodel, maar wel belangrijk. De toekomst van de stad is groen met als invalshoek: klimaatadaptatie. Daarvoor is een hoofdstructuur nodig. De stad heeft sector-managers nodig die er wat in zien, net wat extra geven. Er is potentie. De invoer en het werk aan de groene stad kan niet afhangen van vrijwilligers. Hergebruik van afval en energie terugwinning van restwarmte vraagt wetgeving. Dit geldt ook voor het inbouwen van projecten in lespakketten.

De wereldvoedselorganisatie heeft aan de bel getrokken- de urgentie is er. De fossiele brandstoffen raken op, het klimaat lijdt onder de huidige productietechnieken.

Er is potentie en er zijn kansen voor Breda, de gemeente die baat heeft bij alle activiteiten op het terrein van vergroening moet er ook voor willen betalen. Per definitie zijn de projecten niet competitief. De samenleving zal zich opnieuw moeten uitvinden. De geldstroom is er, nu nog inzetten op overlaps die interessant zijn. Klimaatadaptatie is daarvoor een prachtige kapstok.